

Porównanie nasilenia objawów uzależnienia od telefonu komórkowego u studentów z Polski, Tajwanu i z USA

Comparison of intensification of mobile phone addiction
in Polish, Taiwanese and American students

Jolanta Masiak^{A,B,D-F}, Beata Pawłowska^{A,B,D-F}

Katedra i Klinika Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Streszczenie

Celem pracy była weryfikacja hipotezy zakładającej występowanie istotnych statystycznie różnic między studentami z Polski, Tajwanu i USA w zakresie nasilenia objawów uzależnienia od telefonu komórkowego, mierzonego Kwestionariuszem do Badania Uzależnienia od Telefonu Komórkowego Potembskiej i Pawłowskiej.

Materiał i metody: Przebadano łącznie 147 studentów studiujących w Polsce: 83 Polaków, 31 Tajwańczyków i 33 studentów ze Stanów Zjednoczonych, których średni wiek wynosił 21 lat.

W pracy zastosowano następujące metody badawcze: Ankietę oraz Kwestionariusz do Badania Uzależnienia od Telefonu Komórkowego, autorstwa Potembskiej i Pawłowskiej

Wyniki i wnioski: Na podstawie badań sformułowano następujące wnioski:

1. Studenci z Tajwanu oraz z USA mają znacząco bardziej nasilone objawy uzależnienia od telefonu komórkowego, niż Polacy.
2. Kryteria zagrożenia uzależnieniem od telefonu komórkowego spełnia więcej studentów z Tajwanu (55%) niż studentów z USA (39%) i z Polski (22%).
3. Studenci z Tajwanu znacząco bardziej niż studenci z USA i Polacy preferują rozmowy przez telefon komórkowy oraz wysyłanie SMS-ów nad spotkania „twarzą w twarz” oraz informują, że negatywne emocje łatwiej jest im wyrazić podczas rozmowy telefonicznej i pisanie wiadomości typu SMS, niż bezpośrednio.
4. Studenci z Tajwanu i z USA, w porównaniu do studentów polskich istotnie częściej kupują najnowszy model telefonu komórkowego oraz wykorzystują telefon komórkowy do: słuchania muzyki, robienia zdjęć i filmów, wysyłania ich znajomym, a także grania w gry i łączenia się z Internetem.
5. Studenci z Tajwanu istotnie bardziej niż Polacy mają nasilone objawy uzależnienia od rozmów i SMS-ów oraz częściej zaspokajają za pomocą telefonu komórkowego potrzebę akceptacji, przynależności i ujawniania siebie.

Słowa kluczowe: telefon komórkowy, uzależnienie, młodzież

Abstract

The aim of the research was the verification of the hypothesis assuming the occurrence of statistically significant differences between the students from Poland, Taiwan and the USA as regards the intensification of mobile phone addiction.

Material and Methods: The total group of examined students, studying in Poland, numbered 147 and it consisted of 83 Poles, 31 Taiwanese and 33 Americans, their average age being 21.

The following research methods were used in the research: the Survey Form and the Mobile Phone Assessment Addiction developed by Potembska and Pawłowska.

Results and conclusions:

1. Taiwanese and American students show significantly more intensified mobile phone addiction symptoms as compared to their Polish peers.
2. More students from Taiwan (55%) fulfil the criteria of being at risk of developing the mobile phone addiction as compared to the American students (39%) and Polish students (22%).
3. As compared to the American and Polish students, the students from Taiwan prefer using mobile phones to talk to other people and text them instead of “face to face” encounters.
4. As compared to the Polish students, the students from Taiwan and the USA significantly more often buy the latest models of mobile phones. Their use of the mobile phone includes listening to music, taking pictures, making films and sending them to their friends as well as playing games and going online.
5. The Taiwanese students, as compared to their Polish peers, show intensified symptoms of addiction to talking on the mobile phone and texting, moreover, they use a mobile phone to satisfy the need for acceptance, affiliation and self-disclosure.

Keywords: mobile phone, addiction, adolescents

Wstęp

Badacze tematu [1, 2] wskazują na coraz większe rozpowszechnienie wśród młodzieży zagrożenia uzależnieniem od rozmów prowadzonych przez telefon komórkowy oraz od wiadomości tekstowych SMS.

Griffiths [3] definiuje uzależnienie technologiczne jako uzależnienie behawioralne, w którym występuje zależność między człowiekiem a maszyną, przy braku jednoczesnej fizycznej intoksykacji. Analogicznie do kryteriów uzależnienia od Internetu [4], uzależnienie od telefonu komór-

kowego można definiować jako nieprawidłowy, dysfunkcyjny sposób korzystania z telefonu komórkowego.

Patologicznie korzysta z telefonu komórkowego we Włoszech 6,3% młodzieży (6,1% chłopców oraz 6,5% dziewcząt) [5], w Hiszpanii - 20% młodzieży (26,1% dziewcząt i 13% chłopców) [6], a na Tajwanie - 16,5% (18,5% dziewcząt i 14,4% chłopców) [7]. W Japonii 3,1% mężczyzn i 5,4% kobiet jest zagrożonych uzależnieniem od wysyłania wiadomości tekstowych z telefonów komórkowych [8]. Wyniki badań Pawłowskiej i Potembskiej [1], przeprowadzonych na grupie 658 osób, w wieku 13-24 lat informują, że ok.3% (2,9% kobiet i 2,5% mężczyzn) polskiej młodzieży spełnia kryteria uzależnienia od telefonu komórkowego. Dane uzyskane na podstawie dotychczasowych badań wskazują, że mniejsza liczba młodzieży w Polsce, niż we Włoszech, Hiszpanii i na Tajwanie, w Japonii jest uzależniona od telefonu komórkowego. Podkreślić należy, że niezależnie od kraju, w którym przeprowadzono badania oraz metody użytej do określenia objawów uzależnienia od telefonu komórkowego, wyniki analiz wskazują, że więcej kobiet niż mężczyźni patologicznie korzysta z telefonu komórkowego, przeciwnie do uzależnienia od Internetu. Należy jednak zwrócić uwagę na wyniki badań Potembskiej i Pawłowskiej [9], które informują, że dziewczęta częściej niż chłopcy prowadzą rozmowy przez telefon komórkowy i wysyłają wiadomości typu SMS, wykorzystują telefon komórkowy do podtrzymywania kontaktów społecznych, zaspokajania potrzeby bliskości, akceptacji oraz wyrażania emocji, a chłopcy częściej niż dziewczęta pragną posiadać najnowszy model aparatu telefonicznego i wykorzystują go do grania w gry, łączenia się z Internetem, słuchania muzyki, oglądania filmów i robienia zdjęć.

Celem pracy była weryfikacja hipotezy zakładającej występowanie istotnych statystycznie różnic między studentami z Polski, Tajwanu i USA w zakresie nasilenia objawów uzależnienia od telefonu komórkowego, mierzonego Kwestionariuszem do Badania Uzależnienia od Telefonu Komórkowego Potembskiej i Pawłowskiej [10].

Materiał i metody

Przebadano łącznie 147 studentów, studiujących w Polsce: 83 Polaków, 31 Tajwańczyków i 33 studentów ze Stanów Zjednoczonych, których średni wiek wynosił 21 lat.

W pracy zastosowano następujące metody badawcze: Ankietę oraz Kwestionariusz do Badania Uzależnienia od Telefonu Komórkowego (KBUTK), autorstwa Potembskiej i Pawłowskiej [10].

Wyniki

W pierwszym etapie badań wyodrębniono z grupy studentów z Polski, Tajwanu i USA osoby, które uzyskały w KBUTK wynik w skali ogólnej, mieszczący się w granicach od 31 do 69 punktów, wskazujący na zagrożenie uzależnieniem od telefonu komórkowego. Wśród studentów z Polski, kryterium zagrożenia uzależnieniem od telefonu komórkowego spełniało 22% badanych (18 osób), wśród studentów

z Tajwanu - 55% (17 osób), a spośród studentów z USA - 39% (13 osób). Żadna z badanych osób nie spełniła kryterium uzależnienia od telefonu komórkowego, gdyż nie uzyskała w skali pełnej KBUTK - powyżej 70 punktów.

Kryteria uzależnienia od telefonu komórkowego, przyjęte dla KBUTK opracowano w oparciu o badania, którymi objęto 658 osób, w wieku od 13 do 24 roku życia. Za kryterium uzależnienia od telefonu komórkowego przyjęto wynik większy od 2 odchylenia standardowego od średniej (analogicznie do Włoskiego Towarzystwa Societa Italiana Intervento Patologie Compulsive) [11], równy 70 punktów lub wyższy. Osoby mieszczące się w przedziale wyników od 31 do 69 uznano za zagrożone uzależnieniem od telefonu komórkowego [1].

W kolejnym etapie badań porównano testem t wyniki uzyskane w skali ogólnej i w podskalach KBUTK przez studentów z Polski, USA i z Tajwanu (tab.1, 2, 3).

W tabeli 1 porównano testem t wyniki uzyskane w zakresie KBUTK przez studentów z Polski i z Tajwanu.

Studenci z Tajwanu uzyskali istotnie wyższe, niż Polacy wyniki w skali ogólnej KBUTK oraz w podskalach: Akceptacja i bliskość, Uzależnienie od funkcji aparatu telefonicznego oraz od rozmów i wiadomości tekstowych SMS, a także w podskali - Komunikacja pośrednia.

Wyniki analiz statystycznych informują, że Tajwańczycy znacząco częściej niż Polacy preferują komunikację za pośrednictwem telefonu komórkowego nad kontakty bezpośrednie, częściej dzwonią i wysyłają SMS-y do znajomych, niż spotykają się z nimi twarzą w twarz oraz częściej informują, że negatywne emocje, takie jak smutek czy złość potrafią wyrazić jedynie w kontaktach za pomocą rozmów prowadzonych przez telefon komórkowy. Tajwańczycy znacząco częściej niż Polacy przyznawali się do podejmowania nieudanych prób zmniejszenia ilości rozmów i SMS-ów, ograniczania godzin snu na rzecz rozmów prowadzonych przez telefon, płacenia bardzo dużych rachunków za rozmowy i SMS-y, przekraczające ich budżet, ukrywania przed rodziną kosztów rozmów telefonicznych, bagatelizowania ilości rozmów prowadzonych przez telefon komórkowy oraz posiadania przy sobie drugiego, zapasowego telefonu komórkowego.

Studenci tajwańscy istotnie częściej od studentów z Polski wykorzystują telefon komórkowy do słuchania muzyki, robienia zdjęć i filmów oraz wysyłania ich znajomym, a także grania w gry komputerowe i łączenia się z Internetem. Studenci z Tajwanu częściej niż studenci polscy kupują najnowszy model telefonu komórkowego, z którego są dumni i którym chwalą się, częściej niż studenci z Polski niecierpliwie czekają na nadejście SMS-ów od znajomych, odczuwają radość i są podekscytowani, gdy otrzymują SMS-y, uważają, że otrzymywanie SMS-ów i telefonów jest potwierdzeniem, że są akceptowani i lubiani, znacznie częściej przyznają, że czytają się samotni w sytuacji, gdy nie otrzymają SMS-ów, a także częściej informują, że wysyłanie SMS-ów pozwala im uciec od poczucia smutku.

W tabeli 2 porównano testem t wyniki uzyskane w skalach KBUTK przez studentów z Polski i z USA.

Tab. 1. Porównanie wyników uzyskanych w skali ogólnej i podskalach KBUTK przez studentów z Polski i z Tajwanu

KBUTK	Polska		Tajwan		t	p
	M	sd	M	sd		
Wynik w skali ogólnej	20,29	13,52	33,58	12,91	-4,73	0,001
Akceptacja i bliskość	0,87	0,79	1,20	0,59	-2,17	0,03
Uzależnienie od funkcji aparatu telefonicznego	0,80	0,47	1,04	0,56	-2,31	0,02
Uzależnienie od rozmów i wiadomości SMS	0,41	0,49	0,76	0,44	-3,50	0,001
Komunikacja pośrednia	0,42	0,54	1,15	0,59	-6,28	0,001

Tab. 2. Porównanie wyników uzyskanych w skali ogólnej i podskalach KBUTK przez studentów z Polski i z USA

KBUTK	Polska		USA		t	p
	M	sd	M	sd		
Wynik w skali ogólnej	20,29	13,52	27,42	19,52	-2,25	0,03
Akceptacja i bliskość	0,87	0,79	0,94	0,89	-0,47	ni
Uzależnienie od funkcji aparatu telefonicznego	0,80	0,47	1,19	0,79	-3,28	0,001
Uzależnienie od rozmów i wiadomości SMS	0,41	0,49	0,57	0,58	-1,49	ni
Komunikacja pośrednia	0,42	0,54	0,67	0,66	-2,16	0,033

Tab. 3. Porównanie wyników uzyskanych w skali ogólnej i podskalach KBUTK przez studentów z Tajwanu i z USA

KBUTK	Tajwan		USA		t	p
	M	sd	M	sd		
Wynik w skali ogólnej	33,58	12,91	27,42	19,52	1,48	ni
Akceptacja i bliskość	1,20	0,59	0,94	0,89	1,38	ni
Uzależnienie od funkcji aparatu telefonicznego	1,04	0,56	1,19	0,79	-0,87	ni
Uzależnienie od rozmów i wiadomości SMS	0,76	0,44	0,57	0,58	1,51	ni
Komunikacja pośrednia	1,15	0,59	0,67	0,66	3,05	0,003

Studentów z USA charakteryzują istotnie statystycznie wyższe wyniki w skali ogólnej KBUTK i podskali – Uzależnienie od funkcji aparatu telefonicznego i Komunikacja pośrednia, w porównaniu do Polaków.

Wyniki te informują, że studenci z USA znacząco częściej niż Polacy wykorzystują telefon komórkowy do słuchania muzyki, robienia zdjęć i filmów oraz wysyłania ich znajomym, a także grania w gry komputerowe i łączenia się z Internetem. Studenci z USA częściej kupują najnowszy model telefonu komórkowego, z którego są dumni i którym chwalą się, niż studenci polscy.

Studenci z USA chętniej dzwonią i wysyłają SMS-y do znajomych, niż spotykają się z nimi twarzą w twarz oraz częściej informują, że negatywne emocje, takie jak smutek czy złość potrafią wyrazić jedynie w kontaktach za pomocą rozmów prowadzonych przez telefon komórkowy i wiadomości SMS.

W tabeli 3 porównano testem t wyniki uzyskane w skalach KBUTK przez studentów z Tajwanu i USA.

Studenci z Tajwanu nie różnią się znacząco w zakresie nasilenia objawów uzależnienia od telefonu komórkowego, mierzonego skalą ogólną KBUTK, od studentów z USA. Stwierdzono istotne statystycznie różnice między studentami z Tajwanu i studentami z USA w zakresie podskali KBUTK - Komunikacja pośrednia.

Tajwańczycy znacząco częściej niż studenci z USA preferują kontakty za pomocą SMS i rozmów telefo-

nicznych nad bezpośrednie spotkania z ludźmi, wolą dzwonić, wysyłać SMS-y do znajomych, niż spotykać się z nimi twarzą w twarz oraz częściej informują, że negatywne emocje, takie jak smutek czy złość potrafią wyrazić jedynie w kontaktach za pomocą rozmów prowadzonych przez telefon komórkowy i wiadomości SMS.

Dyskusja

Otrzymane wyniki częściowo potwierdziły sformułowaną w pracy hipotezę, zakładającą występowanie istotnych statystycznie różnic między studentami z Polski, Tajwanu i USA w zakresie nasilenia objawów uzależnienia od telefonu komórkowego, mierzonego Kwestionariuszem do Badania Uzależnienia od Telefonu Komórkowego Potembskiej i Pawłowskiej.

Studenci z Tajwanu oraz z USA uzyskali znacząco wyższe od Polaków - wyniki w zakresie nasilenia objawów uzależnienia od telefonu komórkowego, natomiast nie stwierdzono statystycznie istotnej różnicy w zakresie nasilenia objawów tego zaburzenia między studentami z USA i z Tajwanu. Rezultaty badań informują, że kryteria zagrożenia uzależnieniem od telefonu komórkowego spełnia znacząco więcej studentów z Tajwanu, niż z Polski i z USA. Wyniki te są spójne z rezultatami dotychczasowych analiz przeprowadzonych w wymienionych krajach [1, 6, 7, 8].

Otrzymane wyniki ujawniły również, że studenci z Tajwanu znacząco bardziej niż studenci z USA i Polacy preferują rozmowy przez telefon komórkowy oraz wysyłanie SMS-ów nad spotkania „twarzą w twarz” oraz uważają, że negatywne emocje łatwiej jest im wyrazić podczas rozmowy telefonicznej i pisanie wiadomości typu SMS, niż w kontakcie bezpośrednim. Studenci z Tajwanu i z USA, w porównaniu do studentów polskich istotnie częściej kupują najnowszy model telefonu komórkowego, wykorzystują telefon komórkowy do słuchania muzyki, robienia zdjęć i filmów oraz wysyłania ich znajomym, a także grania w gry internetowe i łączenia się z Internetem. Studenci z Tajwanu mają istotnie bardziej niż Polacy nasilone objawy uzależnienia od rozmów i SMS-ów oraz częściej zaspokajają za pomocą telefonu komórkowego potrzebę akceptacji, afiliacji i ujawniania siebie.

Podkreślić jednak należy, że w dobie niezwykle szybkiego postępu technologicznego, w sytuacji, gdy nowoczesne telefony komórkowe – smartfony stały się miniaturowymi komputerami, umożliwiającymi nieograniczony dostęp do Internetu, trudno jest mówić o „uzależnieniu”, czy „patologicznym” korzystaniu jedynie z telefonu komórkowego, nie zwracając uwagi na korzystanie z Internetu za pomocą aparatu telefonicznego. Pawłowska i Potembska wskazują na współwystępowanie patologicznego korzystania z telefonu komórkowego i z Internetu [9], głównie portali społecznościowych [2]. Autorki wykazały, że młodzież zagrożona uzależnieniem od Internetu istotnie częściej niż młodzież niezagrożona tym uzależnieniem prowadzi rozmowy i wysyła wiadomości typu SMS przez telefon komórkowy, uważa, że otrzymywanie wiadomości typu SMS jest wyrazem akceptacji i przyjaźni ze strony znajomych, przedkłada komunikację prowadzoną przez telefon komórkowy nad rozmowy „twarzą w twarz” oraz wykorzystuje telefon komórkowy do grania w gry, łączenia się z Internetem, słuchania muzyki, oglądania filmów i robienia zdjęć.

Porównując wyniki uzyskane przez studentów z Polski, Tajwanu i z USA zarówno w zakresie skal kwestionariusza badającego patologiczne korzystanie z telefonu komórkowego (KBUTK), jak i Internetu (KBUI) [12] należy zwrócić uwagę, że studenci z Tajwanu znacząco częściej niż studenci zarówno z USA, jak i z Polski informują o preferowaniu kontaktów z ludźmi, wyrażania emocji, autentycznych poglądów za pośrednictwem Internetu oraz rozmów prowadzonych przez telefon komórkowy i wiadomości typu SMS nad spotkania bezpośrednie, twarzą w twarz. Studenci z Tajwanu istotnie częściej niż studenci z Polski poszukują zarówno w kontaktach nawiązywanych przez Internet, jak i przez telefon komórkowy – akceptacji, zrozumienia, bliskości. Wyżej opisane wyniki korespondują z rezultatami badań Pawłowskiej i wsp. [2], którzy informują, że predyktorami patologicznego korzystania z telefonu komórkowego, preferowania

rozmów prowadzonych przez telefon komórkowy nad kontakty „twarzą w twarz” oraz poszukiwania akceptacji i bliskości za pomocą rozmów prowadzonych przez telefon komórkowy i wysyłanych wiadomości typu SMS jest nasilona potrzeba poszukiwania bezpieczeństwa, wsparcia oraz ucieczki od rzeczywistości. Jednocześnie studentów z Tajwanu oraz z USA charakteryzuje znacząco większe niż studentów z Polski nasilenie zarówno objawów uzależnienia od telefonu komórkowego, jak i od Internetu. Wpływ na powyższe wyniki może mieć poczucie izolacji, braku bezpieczeństwa, które mogą odczuwać studenci z Tajwanu i USA, studiujący w Polsce, daleko od swojego kraju, nieznający języka polskiego, ale i w pewnym stopniu różnice kulturowe, które niewątpliwie „odciskają” swoje piętno na sposobach zaspokajania potrzeb emocjonalnych, ujawniania emocji i relacjach społecznych.

Wnioski

1. Studenci z Tajwanu oraz z USA mają znacząco bardziej nasilone objawy uzależnienia od telefonu komórkowego, niż Polacy.
2. Kryteria zagrożenia uzależnieniem od telefonu komórkowego spełnia więcej studentów z Tajwanu (55%) niż studentów z USA (39%) i z Polski (22%).
3. Studenci z Tajwanu znacząco bardziej niż studenci z USA i Polacy preferują rozmowy przez telefon komórkowy oraz wysyłanie SMS-ów nad spotkania „twarzą w twarz” oraz informują, że negatywne emocje łatwiej jest im wyrazić podczas rozmowy telefonicznej i pisanie wiadomości typu SMS, niż bezpośrednio.
4. Studenci z Tajwanu i z USA, w porównaniu do studentów polskich istotnie częściej kupują najnowszy model telefonu komórkowego, wykorzystują telefon komórkowy do słuchania muzyki, robienia zdjęć i filmów oraz wysyłania ich znajomym, a także grania w gry i łączenia się z Internetem.
5. Studenci z Tajwanu istotnie bardziej niż z Polski mają nasilone objawy uzależnienia od rozmów i SMS-ów oraz częściej zaspokajają za pomocą telefonu komórkowego potrzebę akceptacji, przynależności i ujawniania siebie.

References:

1. Pawłowska B, Potembska E. Objawy zagrożenia i uzależnienia od telefonu komórkowego mierzonego Kwestionariuszem do Badania Uzależnienia od Telefonu Komórkowego, autorstwa Potembskiej i Pawłowskiej u młodzieży w wieku do 13 do 24 lat. *Curr. Probl. Psychiatri*, 2011; 12(4): 395-397.
2. Pawłowska B., Dziurzyńska E., Gromadzka K., Wallace B.E, Zygo M. Objawy uzależnienia od telefonu komórkowego a korzystanie z internetowych portali społecznościowych przez młodzież. *Curr. Probl. Psychiatri* 2012; 13(2):103-108.
3. Griffiths MD. Gambling on the internet: a brief note. *J Gambl Stud*, 1996; 12: 471-473.
4. Young K.S. Internet addiction: the emergence of a new clinical disorder. *Cyberpsychol. Behav.*, 1998; 1(3): 237-244.

5. Martinotti G, Vilella C, Di Thiene D. et al. Problematic mobile phone use in adolescence: a cross-sectional study. *J Public Health* 2011; 19(6): 545-551.
6. Sánchez-Martínez M, Otero A. Factors associated with cell phone use in adolescents in the community of Madrid (Spain). *Cyberpsychol. Behav.*, 2009; 12(2): 131-137.
7. Yang YS, Yen JY, Ko CH, Cheng CP, Yen CF The association between problematic cellular phone use and risky behaviors and low self-esteem among Taiwanese adolescents. *BMC Public Health*, 2010; 10: 217-223.
8. Lu X, Watanabe J, Liu Q, Uji M, Shono M, Kitamura T. Internet and mobile phone text-messaging dependency: Factor structure and correlation with dysphoric mood among Japanese adults. *Comput. Human Behav.*, 2011; 27(5): 1702-1709.
9. Potembska E, Pawłowska B. Płeć a uzależnienie od telefonu komórkowego u gimnazjalistów. *Fam. Med. Prim. Care Rev.*, 2010; 12(3): 800-801.
10. Potembska E, Pawłowska B. Właściwości psychometryczne Kwestionariusza do Badania Uzależnienia od Telefonu Komórkowego (KBUTK). *Bad. Schizofr.*, 2009; 10: 322-329.
11. SIIPaC (Società Italiana Intervento Patologie Compulsive) Mobile Addiction Test. 2010. www.siipac.it.
12. Pawłowska B., Masiak J. A comparison of severity of symptoms of Internet addiction in students from Poland, Taiwan and the USA. *Curr. Probl. Psychiatry*, 2014; 15(1) (praca w druku).

Correspondence address

Beata Pawłowska
Katedra i Klinika Psychiatrii UM w Lublinie
ul. Głuska 1
20-439 Lublin
(81) 7486468
e-mail: pawlowskabeata@tlen.pl